

Lezing juryvoorzitter Boutellier

Uitreiking Hein Roethofprijs 28 oktober 2013 Nieuwe Kerk Den Haag

Mijnheer de Staatssecretaris, genomineerden en genodigden, dames en heren,

Het is mij een groot genoegen vandaag de feestelijke bijeenkomst rond de uitreiking van de Hein Roethofprijs 2013 te mogen leiden. Ik doe dat voor de vijfde keer als voorzitter van de jury, maar het is al de 27^e keer dat dit gebeurt. Zoals de mensen die hier eerder waren weten, trek ik voor deze gelegenheid speciaal mijn vlinderdas uit de kast. Dat doe ik als eerbetoon aan de eerste voorzitter prof. Hoefnagels, die er elke dag een droeg. ((Ik zie in ieder geval weer de zoon van Hein Roethof zitten - de actieve politicus naar wie de prijs vernoemd is. Hartelijk welkom.))

Ik beschouw het als voorrecht van de juryvoorzitter om kort mijn licht te laten schijnen over de maatschappelijke veiligheid. Het gaat steeds beter met de veiligheid in Nederland. De cijfers wijzen daarop, de bewindslieden van Veiligheid & Justitie zeggen het in hun laatste begroting en we ervaren het ook wel een beetje zo. Toch valt op al deze zaken flink wat af te dingen. Om te beginnen is het niet altijd en overal veiliger. Op sommige plaatsen zijn er nog steeds grote problemen met veiligheid en overlast, teveel groepen blijven problemen geven en de georganiseerde misdaad is alles behalve onder controle. Nederland heeft nog steeds een relatief groot criminaliteitsprobleem.

Maar ik wil met name wat zeggen over de ervaring van veiligheid. Dat gevoel lijkt zo zijn eigen leven te leiden. Buurtbewoners blijven bijvoorbeeld klagen over overlast, terwijl die aantoonbaar is afgenomen. Ook de algemene cijfers - voelt u zich wel eens onveilig? - blijven op eenzelfde hoog niveau staan, terwijl de situatie is verbeterd. Veiligheidsgevoel blijft een beetje 'spooky' begrip, waarin wel vier verschillende betekenissen meegaan:

- De daadwerkelijke angst om slachtoffer te worden;
- De algemene zorg over criminaliteit in het land en vaak ook over de normen en waarden;
- De onzekerheid over andere zaken als werk of privézaken;
- Een algeheel gevoel van onbehagen over de toestand in de wereld.

Logisch dat dit niet zo 1-2-3 te verbeteren valt. Zoveel lagen in het veiligheidsgevoel betekent ook dat er veel factoren op van invloed zijn. Ten aanzien van de angst om slachtoffer te worden gaat het om problemen in de buurt, maar ook of men een beetje stevig in het leven staat. De zorg over criminaliteit, normen en waarden heeft veel te maken met het ontbreken van vanzelfsprekendheid. Wat kan je van een ander verwachten? Ook de uitvergroting in de media van incidenten helpt nou niet echt bij de vermindering van angstgevoelens. Bestaanszekerheid is meer een kwestie van de economie en voor het algehele onbehagen kan van alles de verklaring zijn. Een gevoel van onveiligheid is met andere woorden heel moeilijk te bestrijden.

Maar dat is toch wel van belang. De politiek wordt er door beïnvloed en de relatie tussen overheid en burgers staat behoorlijk onder druk. Uit diverse bronnen blijkt dat veiligheidsgevoel vooral verbetert door contact: met de politie, met de gemeente, met buurtgenoten en mensen die je het gevoel geven dat je er mag zijn. Aandacht is misschien wel het beste medicijn voor het verbeteren van het veiligheidsgevoel. Veel mensen voelen zich een beetje verloren in de grote wereld. Een Britse politiek denker zei onlangs dat de grootste uitdaging van onze tijd 'how to get more love into the system?' Hoe krijgen we de liefdevolle aandacht terug in organisaties en structuren?

Veel van de projecten die zich aanmelden voor de Hein Roethofprijs laten precies dat zien. Burgers die er voor willen gaan, politieagenten dichtbij de mensen, organisaties die samenwerking zoeken rond problemen. Nieuwe initiatieven met zorg en aandacht ontwikkeld. En dat dan al 27 jaar lang. Geen wonder dat de criminaliteit gedaald is ...?! Dat is vanzelfsprekend moeilijk aan te tonen. Toch maak ik me sterk dat de Hein Roethofprijs heeft bijgedragen aan de verzachting van het sociale klimaat.

De jury heeft weer met genoeg kennis genomen van de vele projecten die zijn ingediend voor de prijs. Ze vormen een prachtige staalkaart van initiatieven en innovatieve ideeën om criminaliteit te voorkomen en de straten veiliger te maken. Daarbij valt op dat het er minder zijn dan andere jaren, namelijk 27 in plaats van veertig tot vijftig. Dat kan te maken hebben de verbetering van de criminaliteitssituatie. Maar we denken dat het vooral te maken heeft met de crisis, het terugtrekken op kerntaken en het verminderen van de aandacht voor veiligheid. In dat verband is een waarschuwing op

zijn plaats. Het zou heel onwenselijk zijn als organisaties hun preventieve functie laten liggen. Juist daar is de winst te behalen, al vertaalt die zich niet direct terug in een lagere begroting. Een signaal vanuit de landelijke politiek zou hier op zijn plaats zijn.

Dames en heren, voordat ik de genomineerden ga voorstellen, stel ik graag de overige juryleden van de Hein Roethofprijs 2013 aan u voor:

- De heer **Den Oudsten**, burgemeester van de gemeente Enschede
- Mevrouw **Christophe**, landelijk projectleider Huiselijk Geweld van de Nederlandse politie;
- Mevrouw **Van Santen**, presentator van het AVRO-programma Opsporing Verzocht;
- Mevrouw **Lutchman**, directeur van Talent naar de Top;
- De heer **Westerman**, portefeuillehouder criminaliteitsbeheersing van het Verbond van Verzekeraars;

De jury is dit jaar voortreffelijk ondersteund door de secretaris, mevrouw **Van de Beek**, manager **Semipublieke Sector** van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

Dames en heren, we hebben, als gezegd, dit jaar **27 inzendingen** ontvangen. De jury heeft besloten daarvan **vijf** projecten te nomineren voor de Hein Roethofprijs 2013. We gebruikten daarbij de vooraf gegeven criteria dat de oplossing in eigen kring wordt gezocht, dat er samenwerking bestaat tussen verschillende partijen, dat er concrete resultaten zijn behaald zonder de leefbaarheid aan te tasten, dat de aanpak ook elders in Nederland toepasbaar is en dat het project continuïteit belooft.

De vijf genomineerde projecten hebben in ieder geval elk al **5.000 euro** gewonnen. Vanmiddag zal een van deze projecten er nog vijftienduizend euro bij krijgen **plus** een beeldje dat speciaal voor de Hein Roethofprijs door kunstenaars Helen Ferdinand is ontworpen.

De genomineerde projecten van 2013 zijn op volgorde van binnenkomst bij de jury:

- **‘Buurtpreventie Breda’** uit Breda
- De **‘Politiekids Schilderswijk-Noord’** uit Den Haag
- **‘2GetThere’** uit Arnhem

- De ‘**Helingbestrijding Tilburg**’ uit Tilburg
- ‘**Wajaw**’ uit Rotterdam

De projecten zullen zich zo aan u presenteren. Maar eerst wil ik het woord geven aan de winnaar van de Hein Roethofprijs van verleden jaar: **Freeda Verburg** namens het project “**SMS Alert onze Molenwijk**”. Zij gaat ons vertellen wat er met het prijzengeld van 20.000 euro is gebeurd en hoe ’t ze verder is vergaan na het winnen van de prijs.

Korte toespraak vertegenwoordiger SMS Alert

En dan nu de **eerste** van de vijf genomineerde projecten van 2013. In **volgorde** van binnenkomst bij de jury, voeg ik er volledigheidshalve aan toe. Mag ik René Verhoek & Lenny Sinke verzoeken naar voren te komen om het project “**Buurtpreventie Breda**” aan ons te presenteren?

Eerste diapresentatie, drie minuten

Buurtpreventie Breda is wegens groot succes en op aandringen van bewoners al in een 29e gebied in Breda gestart. Op dit moment zijn zo’n 440 vrijwilligers in het kader van Buurtpreventie Breda ingezet.

Het onderscheidende element in de Bredase buurtpreventie ligt in het feit dat het project niet afhankelijk is van een spaarzaam aantal vrijwilligers maar dat alle bewoners worden betrokken. De essentie is dat iedereen opkomt voor- en participeert aan de eigen veiligheid en leefbaarheid. Alle bewoners hebben een actieve rol in het beheer van de buurt en maken daarover afspraken.

De resultaten van Buurtpreventie Breda zijn aansprekend: Daling van de inbraakcijfers en een betere sociale cohesie in de buurt. Met als gevolg een merkbaar effect op de veiligheidsgevoelens van bewoners. Bovendien ervaren de bewoners de contacten met politie en gemeente als beter dan voor de invoering van buurtpreventie

Ik feliciteer u van harte met uw nominatie voor de Hein Roethofprijs 2013.

Overhandigen oorkonde en bloemen

De **tweede** nominatie is het project “**Politiekids Schilderswijk Noord**”. Ik verzoek Jack Druppers (eenheid Amsterdam), Jan Kok (eenheid Den Haag) en Janneke Bakker naar voren te komen en dit project te presenteren.

Tweede diapresentatie, drie minuten

Al enkele decennia is er enerzijds een daling van criminaliteit zichtbaar, maar anderzijds een concentratie van veelvoorkomende criminaliteit op bepaalde plekken en een groeiende ‘twaalfminners’ problematiek.

Ook zijn in ‘multi-culti’ wijken als de Schilderswijk in Den Haag kinderen vaak weinig betrokken bij hun woon- en leefomgeving en voelt de jeugd zich daar ook niet (mede) verantwoordelijke voor. Er heerst ook een negatief beeld over de politie en het respect is niet direct voor handen.

Het project ‘Politiekids’ zet jeugd van 7-10 jaar in voor de veiligheid van de wijk door hen informatie te laten verstrekken aan bewoners. De kinderen ontwikkelen vaardigheden en verwerven kennis die nodig is om deze taak te vervullen. De acties van de kinderen vallen zeer goed in de buurt en de scholen zien dat de deelnemertjes ‘groeien’.

Overhandigen oorkonde en bloemen.

En dan nu het **derde** genomineerde project: het project “**2GetThere**” uit Arnhem. Wil Susanne ten Doesschate-Boekelman naar voren komen?

Derde diapresentatie, drie minuten

Arnhem had langere tijd last van jongeren en hun subcultuur en de laatste jaren was er zichtbaar een grote kans op maatschappelijke uitval van deze jongeren. Veel van de jongeren missen vertrouwen, inspiratie en een duidelijk doel voor de toekomst waar zijn aan kunnen werken.

2GetThere is gericht op deze jongeren: groei en ontwikkeling voor en DOOR jongeren die elkaars taal spreken en in dezelfde leefwereld verkeren. Een jongerencoach coacht, traint, begeleidt, motiveert en

inspireert een jongere uit zijn eigen omgeving naar school, werk of een combinatie daarvan.

2GetThere zorgt voor een duurzame positieve uitstroom richting werk en school van 60% van een zeer moeilijke doelgroep.

Overhandigen oorkonde en bloemen.

We zijn toe aan het **vierde** genomineerde project: het project “**Helingbestrijding**” uit Tilburg. Ik verzoek William van der Valk naar voren te komen om dit project toe te lichten.

Vierde diapresentatie, drie minuten

Helingbestrijding in Tilburg grijpt in in de keten van slachtoffer, dief, heler, handelaar en koper.

Met een publiekscampagne worden in Tilburg de bewustwording van potentiële helers en kopers vergroot. Ook door slim toezicht op de in- en verkoopregisters van handelaren is de Tilburgse aanpak van heling effectief te noemen.

Gerichte politieacties op adressen van helers en verkopers en acties op adressen waar gestolen goederen aanwezig kunnen zijn maken ook deel uit van de aanpak.

Het aantal aangetroffen gestolen goederen bij handelaren is naar nagenoeg nul teruggebracht en het aantal straatroven met telefoons als buit is met 35% gedaald. Handelaren controleren goederen nu zelf via www.stopheling.nl en burgers zijn voorzichtiger geworden.

Overhandigen oorkonde en bloemen

En dan nu het **vijfde** en laatste genomineerde project: “**Wajaw**” uit **Rotterdam**. Wil Fatima Zahra Lachhab naar voren komen om over dit project te vertellen?

Vijfde diapresentatie, drie minuten

Wajaw (jongerentaal voor ‘Wow’) is een trainingsprogramma gericht op jongeren ter voorkoming van maatschappelijke uitval als gevolg van vroegtijdig schoolverlaten, agressiviteit, criminaliteit en radicalisering. Het betreft jongeren die het idee hebben dat ze nergens echt bijhoren.

De onderdelen van het trainingsprogramma zijn heel verschillend: Wajaw ondersteunt de interculturele en religieuze identiteitsontwikkeling, leert jongeren om te gaan met discriminatie en agressie, en traint de jongeren in burgerschapsvorming en vrijetijdsbesteding.

Door de inzet van Wajaw zijn positieve veranderingen in houding en gedrag van de jongeren teweeg gebracht. De doelgroep voelt zich minder in een slachtofferrol gezet en neemt meer eigen verantwoordelijkheid.

Overhandigen oorkonde en bloemen

Dames en heren we naderen de feestelijke finale van vanmiddag. Vijf genomineerde projecten, vijf prijzen, waarvan er helaas slechts één de hoofdprijs kan winnen. Het viel de jury niet mee om uit deze prima projecten de uiteindelijke winnaar van de hoofdprijs aan te wijzen: het neusje van de zalm, als het ware.

Ik verzoek de **Staatssecretaris** van Veiligheid en Justitie, de heer Teeven om hier op het podium de winnaar van de Hein Roethofprijs 2013 bekend te maken. En overhandig hem daartoe deze envelop.

Tekst Staatssecretaris

Dames en heren,

Xxxxxxxx

Uitreiken beeldje

Fotomoment